

niet aan uw zorg toevertrouwd, zoodat gij met mij doen kunt, wat gij wilt? En toch stelt gij geen vertrouwen in mij!" Dat trof hem, heusch m'sieu, dat trof hem, misschien was hij zenuwachtig geworden door de spookachtigheid van het afzichtelijk moeras.

"O zeker, ik stel vertrouwen in je," zei hij, "maar men moet voorzichtig zijn, Marie."

"En ik zal u het bewijs leveren, dat ik te vertrouwen ben," lachte het meisje, terwijl zij de eene voet op de plank zette en er op ging staan, "ik zal het eerst door het moeras gaan, opdat u geen ongeluk zal overkomen. De plank zou een beetje uitgegleden kunnen zijn, *mon ami*, en nu zal ik mijn leven voor u wagen." Zij had luid en met veel pathos gesproken, opdat al de luisterende mannen het konden hooren; en haar woorden werden met een luid "Hoch!" begroet. Zij bewonderden haar, ziet u, deze vrouw, die haar vaderlanderschap wilde verkoopen voor de liefde van een man.

"Zooals ik zeide, plaatste Marie haar voet op de plank, en misschien dacht de Duitscher er aan, dat één misstap haar dood betekende. Misschien voelde hij iets voor het meisje en zou hij het jammer gevonden hebben als hij haar zou verliezen. Hoe het ook zij, hij stapte langzaam naar voren — hij was een zwaargebouwd man — en raakte haar arm aan.

"Laat een van deze mannen het probeeren," zie hij in het Fransch. "Dan komt het er niet op aan, als hij valt, terwijl jij" — zijn oogen spraken tot haar, en zij lachte weer.

"Maar door zoo'n groote, zware soldaat zou de plank opzij kunnen schuiven," zeide zij.

"Nee, ik ben de persoon, die het eerst moet probeeren over te steken, ik, die jullie nu tot hier geleid heb." En zij schoof zijn hand weg en stapte met lichten tred over de plank. Hij trilde en schudde onder haar gewicht, en de Duitscher wachtte tot zij weer stil lag. Marie stapte aan den overkant van de poel en draaide haar hoofd om.

"Wacht," zei zij, "wacht, ik zal haar wat vaster leggen." En zij trok de plank midden in de poel, ja m'sieu, regelrecht in den poel, waar zij bleef steken in de kleverige modder, midden tusschen de twee oevers. Ik denk, dat doen de Duitsche officier alles begreep, want hij trok zijn revolver voor den dag en vuurde tweemaal achter elkaar. Marie viel opzij en werd door een boschje lang gras aan hun oogen onttrokken. Het gras ritselde eenigen tijd zacht en toen was het weer stil. Maar het volgende oogenblik lachte Marie Lecholte weer — lachte lang en schril. En er was geen be-

rouw in dien lach, alleen spotternij — een vreeselijke spotternij, en — dood. Want dat betekende het voor hun — dood. Want er was geen enkel middel voor de belegeraars van Frankrijk om te ontsnappen aan het vonnis, dat Marie over hen geveld had.

"De Duitsche officier, m'sieu, scheen gek te worden op het hooren van dat geluid; het werd hem duidelijk, hoe hij voor den gek was gehouden. Hij raapte al zijn kracht bij elkaar en een paar passen teruggaande van den poel, rende hij naar voren en sprong. Het was een goede sprong. Hij greep het slanke gras op den anderen oever. Slechts een wanhopig man kon dezen sprong gewaagd hebben. Maar door zijn gewicht werden de graszoden van elkaar gerukt. Hij kon geen vasten voet krijgen op den steilen oever; hij worstelde lang, maar het gras gaf mee. Langzamerhand zakte hij erin, zijn manschappen konden hem niet helpen. Eerst zakten zijn voeten weg in de modder van den poel; toen gleed hij weg tot zijn knieën; toen tot de oksels. En eindelijk bleef alleen zijn groot rood gezicht — hoewel het, *Dieu!* nu niet rood meer was — boven de oppervlakte en steeds klonk Marie's gelach in zijn ooren. Zijn laatste blik was naar het meisje, dat hem verraden had. Zij zat tusschen het lange gras, wit tot aan haar lippen en lachte maar lachte maar steeds.

"Wij, die haar zoo hadden gelaakt, m'sieu, prezen Marie, toen zij terugkeerde om ons het verhaal te vertellen, want terugkeeren deed zij, daar de Duitsche officier haar slechts licht gewond had; een man, die geschokt is, door het ontdekken van verraad, heeft geen vaste hand meer, onthoudt dat. Toen de schemering inviel, nam zij haar weg terug langs het pad, dat aan haar alleen bekend was. Een kogel in haar arm was haar heele belooning; maar zij gaf er niet om. Maar toen zij ons verteld had, hoe alles gebeurd was, met doodelijk bleek gezicht en verschrikte oogen, toen zeide zij heel zacht: „Ik ben blij, dat ik teruggekeerd ben — om Jean te begraven."

"Ziedaar, m'sieu, een geschiedenis over den oorlog. Niet romantisch, neen, somber en grimmig, zooals de oorlog somber en grimmig is. Verschrikkelijk; nietwaar? Onbarmhartig; ja, onbarmhartig. Want de oorlog kan de zachtste vrouw in een woeste furie veranderen, zooals hij Marie Lecholte veranderde. Tot aan het oogenblik, dat zij het salvo hoorde, dat haar geliefde doodde, toen zij uit het huis gerend was en over zijn lichaam gestruikeld was en in zijn gebroken oogen gestaard had, terwijl het haar toen duidelijk werd, dat zij hem liefhad met geheel haar hart,

tot aan dat oogenblik was Marie een lief meisje geweest — bijna een kind. Maar van dat oogenblik af was haar zacht-aardigheid verdwenen; zij vertelde ons, dat zij gezworen had, terwijl zij haar minnaar de laatste kus op zijn doode lippen gedrukt had, dat niets haar wraak in den weg zou staan. De Duitsche kapitein was van dat oogenblik af ten doode opgeschreven, en ik geloof, dat zij hem over de heele wereld gevolgd zou zijn om haar plan ten uitvoer te brengen. Hij zelf had haar op het denkbeeld gebracht, hoe zij zich kon wreken — en spoedig kon wreken.

"Kwamen de Duitschers ooit terug? Neen, m'sieu; maar tot den huidigen dag wagen de kinderen zich 's avonds niet in de buurt van het moeras, want naar men zegt, worden daar vreemde stemmen gehoord, alsof men elkander aanroept om de vragen of iemand het geheime pad al gevonden heeft. Er ligt altijd een vraag in de stemmen die men daar hoort — nooit een antwoord; nooit een antwoord.

En soms, als de mist hangt over het moeras, dan wordt wel verteld dat schaduwen zweven naar alle richtingen — altijd zoekende naar het pad. Maar ik ben nu oud. Ik heb mijn leven uitgeleefd, en ik hoop, dat het einde weldra zal komen.

"Hoe het met Marie afliep? Gij zaagt haar zooeven voorbijkomen, zij bracht mij de geschiedenis weer te binnen. Zij keerde terug naar Malons, hierheen en zij begroef haar doode zonder een traan te storten. Wij hoorden haar nooit weer lachen; maar soms glimlacht zij — een glimlach van oneindig medelijden en teederheid. Zij is erg lief voor de kleine kinderen, m'sieu, ja! en voor de zieken. Haar leven was bedorven, haar leven was bedorven! Zij had genoeg mannen kunnen krijgen, als zij gewild had; maar haar hart was tegelijk met Jean Moins begraven. M'sieu" — de knokige hand werd weer op de knie van den toehoorder gelegd — „m'sieu, ik ben nu al zeventig jaar en ik heb veel gezien; maar één ding heb ik nooit kunnen begrijpen, en dat is het hart van een vrouw — dat haar kracht geeft om te dooden en te verdelgen tijdens het grootste verdriet. Ik zal het ook nooit begrijpen — nooit, want ik heb nooit een vrouw goed genoeg gekend om het te probeeren. Ja, zoo is het. Ik heb haar altijd liefgehad — altijd. Maar over mijn doode lichaam is zij niet gevallen."

Vanuit het moeras kwan een plotselinge langgerekte kreet, een onbeschrijfelijke kreet. Misschien, zooals Pierre verklaarde, was het slechts een vogel, die een kameraad aanriep; maar misschien ook....

UIT SALONIKA.

Gezicht op een straat te Salonika na de inname door de Grieken, met de overblijfselen van den Romeinschen triomfboog.